

گردشگری مسوولانه در تالاب عشق آباد

حامد موسوی

گردشگری مسوولانه

میان گردشگری عام (Tourism) و گردشگری مسوولانه یا بوم گردی (Eco-Tourism) مرز حساسی است و آن چه باعث حفظ یک زیستگاه می شود توسعه «گردشگری مسوولانه» خواهد بود. گردشگری مسوولانه، طبیعت گردی با رویکرد عدم آسیب رسانی و حفظ گونه های جانوری و گیاهی، کمک به جامعه محلی یا جامعه میزبان و ایجاد انتفاع برای ایشان به منظور حفظ محیط زیست و تنوع زیستی می باشد. چگونه می توان جامعه محلی را که ممکن

است از روی کم اطلاعی آسیب هایی به محیط زیست وارد نمایند و به دلایل خاص خود، راضی به حضور گردشگران نباشند را به حامیان و حافظان اصلی طبیعت مبدل نمود؟

تالاب عشق آباد

تالاب عشق آباد در ۲۵ کیلومتری مرکز شهرستان ری، در منطقه قلعه نو و مجاور روستای عشق آباد قرار گرفته است. مساحت کل تالاب ۱۸۵ هکتار شامل دریاچه و حوضچه ها و زمین های اطراف است.

در حال حاضر عشق آباد به منظور پرورش ماهی اجاره داده شده است!

"عشق آباد" به دلیل وجود دریاچه، ثبت و مشاهده حدود ۲۰۰ گونه پرنده مهاجر و بومی، جاذبه های تاریخی نزدیک به آن و همچنین مسافت کم تا پایتخت، دارای پتانسیل بسیار بالایی برای مطرح شدن به عنوان یکی از مقاصد گردشگری اطراف پایتخت است.

قرار گرفتن تالاب عشق آباد در مسیر (Corridor) مهاجرت پرندگان سال هاست که این دریاچه مصنوعی را به یک زیستگاه مناسب برای پرندگان مبدل ساخته است.

این تالاب در هیچ یک از مناطق چهار گانه تحت حفاظت سازمان محیط زیست جای نگرفته است، از طرفی حضور پرندگان و تغذیه برخی از آن ها از ماهی های تحت پرورش، قطعاً به نفع مستأجری که هدف اصلی او از اجاره دریاچه، پرورش ماهی است، نخواهد بود. این شرایط منطقه را مستعد شکار کنترل نشده یا در بهترین حالت، توسعه گردشگری عمومی کنترل نشده و نهایتاً آسیب و تخریب زیستگاه می نماید. پس چه انگیزه حفاظتی برای مالکان خصوصی

فلامینگو در تالاب عشق آباد - عکس از: بشیر شریف نیا

تالاب و چه اهرم کنترلی برای حفاظت آن منطقه می توان در نظر گرفت؟

پیوند اکوتور بسم با عشق آباد

باشگاه پرندنگری ایرانیان که باهدف توسعه پرندنگری، آموزش، آگاهی بخشی عمومی و حفاظت از زیستگاه ها توسط عده ای از علاقمندان این رشته تأسیس شده است، معتقد است قدم های آهسته و منطقی در راستای آگاهی بخشی و همچنین منفعت آفرینی برای ذینفعان تالاب اقدامی پیشگیرانه خواهد بود که ما را از در مان های آتی بی نیاز خواهد نمود. در این راستا با بررسی های به عمل آمده توسط باشگاه پرندنگری

ایرانیان و پس از مشورت با صاحب نظران و هم چنین مذاکرات انجام شده با مستاجر تالاب، شناسایی انتظارات و دغدغه های ایشان و نیز شفاف سازی خدمات گردشگری مسوولانه، به این جمع بندی رسیدیم که اخذ ورودی از گردشگران، که رویه ای مرسوم در تمام دنیا برای حفاظت از مناطق با ارزش و زیستگاه های باشد، نخستین گامی است که برای ایجاد رویکرد گردشگری مسوولانه در تالاب ارائه خواهد شد. بدیهی است در ادامه با اقداماتی ساختاری، امنیت منطقه و الزامات یک زیستگاه مناسب تأمین شود. حضور پرندنگران و برگزاری تورهای تخصصی پرندنگری با قواعد و اصول خاص این رشته گامی مثبت برای حصول نتایج دلخواه خواهد بود.

توسعه دیگر جنبه های گردشگری نظیر قایق رانی، ایجاد فضای

دم جنبانک سر زرد - عکس از: از بشیر شریف نیا

نمای عمومی تالاب - عکس از: از جمشید کریمی زاده

پیک نیک، ماهیگیری و... که به طور غیر کارشناسی برای این منطقه در نظر گرفته شده است گرچه ممکن است از نظر عوام مطلوب به نظر برسد اما آسیب های احتمالی که آنها به این منطقه به عنوان زیستگاه و مامن پرندگان مهاجر وارد می کنند نیاز به بررسی و اظهار نظر کارشناسانه تری دارد.

مانعی دانیم چه کمکی میتوانیم به فریدونکنارها، هامون ها، گاوخونی ها و دریاچه ارومیه ها بکنیم اما معتقدیم توسعه اکوتور بسم و پرندنگری پایدار در عشق آباد باعث حفاظت آن مکان ارزشمند خواهد شد.

بر اساس آنچه آموخته ایم و تجارب کشورهای پیشرو در این زمینه، قاعده بر این اساس است که مطالعات امکان سنجی بر مبنای آمایش سرزمین توسط مراجع ذیربط بر روی منطقه انجام گیرد، لیکن چه کنیم که جای این مطالعات در ابر پروژه های ملی خالیست چه برسد به این تالاب. از سویی برای ایجاد یک رویه حساب شده و مطالعاتی، دستمان خالی و بضاعتمان اندک است.

این که بهینه ترین حالت تالاب برای داشتن یک زیستگاه مناسب چیست جای بررسی و همکاری دست اندر کاران و صاحب نظران به عنوان یک اقدام خیر خواهانه را دارد.

با ما همراه باشید اگر عملگرایی را مقدم بر هیجانان و فرمایشات حاشیه ساز می دانید:

iranianbirdingclub.com